

Briselē, 2023. gada 11. maijā
(OR. en)

9026/23

SOC 293
GENDER 44
ECOFIN 404

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Iep. dok. Nr.:	8487/23
Temats:	Projekts – Padomes secinājumi par dzimumu līdztiesības perspektīvas iekļaušanu politikas jomās, programmās un budžetā – <i>apstiprināšana</i>

1. Prezidentvalsts ir sagatavojusi projektu Padomes secinājumiem par dzimumu līdztiesības perspektīvas iekļaušanu politikas jomās, programmās un budžetā.
2. Secinājumi ir balstīti uz Eiropas Dzimumu līdztiesības institūta (*EIGE*) ziņojumu "No pierādījumiem līdz darbībai: dzimumu līdztiesība un dzimumu līdztiesības aspekta integrēšana atveseļošanā pēc Covid-19", kurš izklāstīts dokumentā 9298/23.
3. Sociālu jautājumu darba grupas locekļi secinājumus izskatīja 2023. gada 22. martā, 20. aprīlī un 8. maijā.
4. Par šīs piezīmes pielikumā izklāstīto teksta projektu ir panākta principiāla vienošanās.

5. Tāpēc Pastāvīgo pārstāvju komiteja tiek aicināta

- pieņemt zināšanai *EIGE* ziņojumu, kas izklāstīts dokumentā 9298/23, un
 - nosūtīt šīs piezīmes pielikumā pievienoto secinājumu projektu *EPSCO* padomei apstiprināšanai tās 2023. gada 12. jūnija sanāksmē.
-

Dzimumu līdztiesības perspektīvas iekļaušana politikas jomās, programmās un budžetā

Padomes secinājumu projekts ¹

ATZĪSTOT, KA

1. dzimumu līdztiesība un cilvēktiesības ir Eiropas vērtību pamatā, un sieviešu un vīriešu līdztiesība ir viens no Eiropas Savienības pamatprincipiem, kas nostiprināts Līgumos un atzīts Eiropas Savienības Pamattiesību hartā;
2. Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 8. pantā ir prasīts, lai Savienība, veicot savas darbības, tiektos novērst nevienlīdzību starp sievietēm un vīriešiem un sekmēt vienlīdzību;
3. dzimumu līdztiesības politika ir būtiska ekonomikas izaugsmei, labklājībai un konkurētspējai. Sieviešu un vīriešu vienlīdzīga, pilnīga un efektīva dalība visās jomās, tostarp nodarbinātībā, ir priekšnoteikums, lai izveidotu un uzturētu pārticīgu Savienību. Tādi uz nākotni vērsti politikas risinājumi kā Barselonas mērķrādītāji 2030. gadam ir būtiski ekonomikas izaugsmei un sieviešu ekonomisko iespēju uzlabošanai;

¹ Secinājumi izstrādāti saistībā ar Pekinas Rīcības platformas īstenošanas pārskatu, īpašu uzmanību pievēršot svarīgai problemātiskai jomai "H" (Institucionālie mehānismi sieviešu stāvokļa uzlabošanai).

4. saskaņā ar Eiropas sociālo tiesību pīlāra ("Dzimumu līdztiesība") 2. principu "visās jomās ir jānodrošina un jāveicina vienāda attieksme pret sievietēm un vīriešiem un vienādas iespējas sievietēm un vīriešiem, arī attiecībā uz dalību darba tirgū, nodarbinātības noteikumiem un profesionālo izaugsmi. Sievietēm un vīriešiem ir tiesības uz vienādu samaksu par līdzvērtīgu darbu"². Komisijas iesniegtajā Eiropas sociālo tiesību pīlāra rīcības plānā ir izvirzīts mērķis līdz 2030. gadam vismaz uz pusi samazināt dzimumu nodarbinātības atšķirību salīdzinājumā ar 2019. gadu, lai sasniegtu vispārējo mērķi līdz 2030. gadam panākt, ka vismaz 78 % iedzīvotāju vecumā no 20 līdz 64 gadiem ir nodarbināti.
5. sieviešu līdzdalības palielināšana apmaksātā un kvalitatīvā darbā ir būtiska ekonomikas izaugsmei un konkurētspējai, un tādēļ būtu jāveic pasākumi, lai panāktu sieviešu un vīriešu līdztiesību attiecībā uz iespējām darba tirgū un attieksmi darbā, jo īpaši veicinot darba, ģimenes un privātās dzīves saskaņošanu;
6. Nodarbinātības 8. pamatnostādņē ir uzsvērts, cik svarīgi ir atbalstīt sociālās investīcijas, apkarot nabadzību un sociālo atstumtību un novērst nevienlīdzību, kā arī veidot dalībvalstu nodokļu un pabalstu sistēmas un novērtēt to politikas distributīvo ietekmi uz dzimumu līdztiesību. Valdības lēmumiem par nodokļiem un izdevumiem ir nopietnas sociālas un ekonomiskas sekas, kas ietekmē cilvēku izvēli attiecībā uz darbu un ekonomisko līdzdalību un tādējādi ietekmē sieviešu un vīriešu finansiālo autonomiju;

² Eiropas sociālo tiesību pīlāru 2017. gada 17. novembrī pasludināja Eiropas Parlaments, Padome un Komisija.

7. ceturtajā Pasaules Sieviešu konferencē 1995. gadā pieņemtajā Pekinas Rīcības platformā ir noteikts, ka "Institucionālie mehānismi sieviešu stāvokļa uzlabošanai" (joma "H") ir viena no divpadsmit problemātiskajām jomām un priekšnosacījums dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanai;
8. saskaņā ar Pekinas Rīcības platformas 202. punktu "valdībām un citiem aktoriem būtu jāveicina aktīva un redzama politika, ar ko dzimumu līdztiesības aspektus iekļauj visās politikas jomās un programmās, lai pirms lēmumu pieņemšanas izvērtētu to sekas attiecīgi attiecībā uz sievietēm un vīriešiem" ³;
9. ir ļoti svarīgi īstenot divējādu pieeju dzimumu līdztiesībai, apvienojot dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu, proti, dzimumu līdztiesības perspektīvas sistemātisku integrēšanu visās politikas jomās, programmās un budžetā, ar konkrētu dzimumu līdztiesības politiku un mērķorientētiem pasākumiem;

ATGĀDINOT, KA:

10. Padome 2019. gadā aicināja Eiropas Komisiju un dalībvalstis "nodrošināt, lai dzimumu līdztiesības aspekta integrēšana visās politikas jomās tiktu īstenota efektīvi un sistemātiski un būtu nepārtraukta, – šajā nolūkā stiprinot praktiskos integrēšanas instrumentus, tostarp, izmantojot arī ar dzimumu saistītu mērķu un rādītāju ieviešanu, novērtējumus par tiesību aktu un politikas pasākumu ietekmi uz dzimumu līdztiesību un dzimumu līdztiesības principa ievērošanu budžeta plānošanā, kā arī izmantojot starpnozaru sadarbības un pārskatatbildības mehānismus, lai uzraudzītu dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu ES un dalībvalstu līmenī" ⁴;

³ Apvienoto Nāciju Organizācija "*Beijing Declaration and Platform of Action, adopted at the Fourth World Conference on Women*" (Ceturtajā Pasaules Sieviešu konferencē pieņemtā Pekinas deklarācija un Rīcības platforma), 1995. gada oktobris.

⁴ Dok. 14938/19.

11. Padome 2021. gadā aicināja Eiropas Komisiju "pastiprināt centienus sistemātiski integrēt dzimumu aspektu turpmākajās ES stratēģijās un politikas jomās, tostarp, kā svarīgākos rīkus dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanai attīstot dzimumu līdztiesības principu īstenošanu budžeta plānošanā, izstrādājot metodoloģiju dzimumu līdztiesības principa izsekošanai un pakāpeniski stiprinot attiecīgo ES likumdošanas un politikas pasākumu dzimumaspekta analīzi saskaņā ar labāka regulējuma pamatnostādņēm" ⁵;
12. Padome 2022. gadā aicināja dalībvalstis veicināt dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu, kad tiek sniegts atbalsts no Ukrainas un citām pasaules daļām pārvietotiem cilvēkiem, sevišķi sievietēm un meitenēm. Tā arī aicināja dalībvalstis veicināt dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu ekonomikas krīzes pārvarēšanai pieņemto pasākumu izstrādē, īstenošanā un izvērtēšanā visās nozarēs un pamatojoties uz esošajiem datiem. Turklāt Padome aicināja Eiropas Komisiju un dalībvalstis veicināt dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu visos pētījumos, lēmumos un politikas jomās, kas saistītas ar digitālo un zaļo pārkārtošanos, un visās politikas jomās, kas saistītas ar enerģētisko nabadzību ⁶;
13. Eiropas Komisijas Dzimumu līdztiesības stratēģijā 2020.–2025. gadam ir norādīts, ka, "lai sasniegtu mērķi par dzimumu līdztiesību, būtiski ir iekļaut dzimumu līdztiesības principu visās ES politikas jomās un procesos" ⁷;

⁵ Dok. 12829/21.

⁶ Dok. 15133/22.

⁷ Dok. 6678/20.

14. Eiropas Padome dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu definē šādi: "politikas procesu (re)organizācija, uzlabošana, attīstīšana un izvērtēšana, lai politikas veidošanā parasti iesaistītie aktori visās politikas jomās, visos līmeņos un visās stadijās integrētu dzimumu līdztiesības aspektu ⁸";
15. lai sekmīgi īstenotu dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu, ir vajadzīga vispārēja politiska apņemšanās, cita starpā *ex ante* ietekmes uz dzimumu līdztiesību novērtējums un politikas vērtēšana, spēcīgi institucionālie mehānismi un spēju veidošana. Pēc dzimuma sadalīti statistikas dati un rādītāji ir neaizstājami instrumenti dzimumu līdztiesības politikas mērķu sasniegšanai;
16. dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanas īstenošana, cita starpā institucionalizējot dzimumu līdztiesības principa ievērošanu budžeta plānošanā, ir būtiska nolūkā finansēt attiecīgu politiku, lai novērstu dzimumu nelīdztiesību;
17. saistībā ar reaģēšanu krīzes situācijās dzimumu līdztiesības perspektīvas piemērošana analīzes veikšanā, izvērtēšanā un budžeta plānošanā ir īpaši svarīga, lai sekmīgi novērstu joprojām pastāvošos dzimumu nelīdztiesības elementus un tādējādi paātrinātu virzību uz dzimumu līdztiesību. Pasākumi reaģēšanai krīzes situācijās, tostarp tie, ar kuriem pievēršas Covid-19 pandēmijas un Krievijas agresijas kara pret Ukrainu sekas novēršanai, var pakāpeniski novērst ilgstoši pastāvošo dzimumu nelīdztiesību un palīdzēt novērst un apkarot ar dzimumu saistītu vardarbību un vardarbību ģimenē, kā arī veicināt sieviešu ekonomisko iespēju nodrošināšanu, tādējādi panākot iekļaujošu izaugsmi un konkurētspēju;

⁸ Eiropas Padome "*Gender mainstreaming: conceptual framework, methodology and presentation of good practices*" (Dzimumu līdztiesības aspekta integrēšana: konceptuālās pamatnostādnes, metodoloģija un labas prakses piemēri), Strasbūra, 1998. gads.

18. Atveseļošanas un noturības mehānisma regulas 28. apsvērumā ir norādīts, ka Covid-19 krīze ir jo īpaši ietekmējusi sievietes ⁹;
19. regulas 18. panta 4. punkta b) apakšpunktā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jāsniedz "skaidrojums par to, kā atveseļošanas un noturības plāns palīdzēs efektīvi risināt visas problēmas vai ievērojamu to problēmu daļu, kuras konstatētas attiecīgajos konkrētai valstij adresētajos ieteikumos (...), vai tās problēmas, kas konstatētas citos atbilstīgos dokumentos, ko Eiropas pusgada kontekstā oficiāli pieņēmusi Komisija";
20. regulas 18. panta 4. punkta o) apakšpunktā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jāsniedz skaidrojums par to, "kā ar atveseļošanas un noturības plānā paredzētajiem pasākumiem ir iecerēts veicināt dzimumu līdztiesību un vienlīdzīgas iespējas visiem un minēto mērķu integrēšanu saskaņā ar Eiropas sociālo tiesību pīlāra 2. un 3. principu, ANO ilgtspējīgas attīstības 5. mērķi un attiecīgā gadījumā valsts dzimumu līdztiesības stratēģiju";
21. Sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu iespēju padomdevēja komiteja 2022. gada novembrī pieņēma atzinumu "Dzimumu līdztiesības aspekta integrēšana budžetā valsts, reģionālā un vietējā līmenī" ¹⁰, kurā ietverti dalībvalstīm, Eiropas Komisijai un Padomei adresēti ieteikumi;

⁹ OV L 57, 18.2.2021., 17.–75. lpp. Regula (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0241>

¹⁰ Sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu iespēju padomdevēja komiteja "Opinion on gender mainstreaming in budgets at national, regional, and local level in the EU" (Atzinums par dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu budžetā valsts, reģionālā un vietējā līmenī ES). https://commission.europa.eu/publications/opinions-advisory-committee-equal-opportunities-women-and-men_en

PIEŅEMOT ZINĀŠANAI

22. Eiropas Dzimumu līdztiesības institūta (*EIGE*) ziņojumu "*No pierādījumiem līdz darbībai: dzimumu līdztiesība un dzimumu līdztiesības aspekta integrēšana atveseļošanā pēc Covid-19*", kurā cita starpā ir sniegta ANM regulā ¹¹ ietvertu noteikumu par dzimumu līdztiesību analīze un analīze par dzimumu līdztiesību nacionālajos atveseļošanas un noturības plānos (ANP);
23. *EIGE* konstatējumu, ka sākotnējā ANM regulas priekšlikumā trūka dzimumu līdztiesības perspektīvas;
24. *EIGE* konstatējumu, ka tikai ļoti neliela daļa no darbībām un reformām, ko dalībvalstis iekļāvušas savos ANP, ir vērsta uz dzimumvērtīgiem pasākumiem, ņemot vērā to, ka ANM vispārējais mērķis ir mazināt Covid-19 pandēmijas negatīvo sociālo un ekonomisko ietekmi uz sievietēm un citām skartajām grupām;
25. *EIGE* konstatējumu, ka dzimumu līdztiesības ekspertu ciešāka iesaiste dalībvalstīs nacionālo ANP sagatavošanā un izstrādē būtu varējusi rezultēties ar efektīvākiem pasākumiem, lai veicinātu sinerģiju ar valsts dzimumu līdztiesības politikas prioritātēm, atbalstītu dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu plānos un reaģētu uz Covid-19 pandēmijas izraisītajām problēmām dzimumu līdztiesības jomā;
26. *EIGE* konstatējumu, ka "pēc dzimuma sadalīti dati un dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanas rīki ir būtiski, lai nodrošinātu nepieciešamos datus, informāciju un līdzekļus dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanai ANP" ¹²;

¹¹ Dok. 9298/23.

¹² *EIGE "Evidence to action: Gender equality and gender mainstreaming in the COVID-19 recovery"* (No pierādījumiem līdz darbībai: dzimumu līdztiesība un dzimumu līdztiesības aspekta integrēšana atveseļošanā pēc Covid-19), 36. lpp.

27. Eiropas Komisijas analīzi par ANM ietekmi uz līdztiesību, kas liecina, ka dalībvalstis savos ANP risināja problēmas dzimumu līdztiesības jomā dažādos veidos, izmantojot konkrētas reformas ar iespējami ilgstošu ietekmi, veicot mērķorientētas investīcijas un integrējot līdztiesību dažādās politikas jomās, un ka valstu atveseļošanas un noregulējuma plānos, kas pieņemti līdz 2022. gada novembrim, to pasākumu īpatsvars, kuros galvenā uzmanība pievērsta dzimumu līdztiesībai, variēja no 8 % līdz 11 % trijās visaugstāk novērtētajās dalībvalstīs ¹³;

APSVĒROT, KA

28. šo secinājumu pamatā ir līdz šim paveiktais darbs un politiskā apņemšanās, ko pauduši Padome, Komisija, Eiropas Parlaments un attiecīgās ieinteresētās personas šajā jomā, tostarp pielikumā uzskaitītajos dokumentos,

¹³ Eiropas Komisija "Atveseļošanas un noturības rezultātu pārskata tematiskā analīze par līdztiesību", 2023. gada janvāris.

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME AICINA DALĪBVALSTIS saskaņā ar katras kompetenci un ņemot vērā situāciju konkrētajā valstī, un ievērojot sociālo partneru lomu un autonomiju:

29. pastiprināt centienus veicināt dzimumu līdztiesību un dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu, izmantojot institucionālus mehānismus visos līmeņos, tostarp reģionālā un vietējā līmenī:
- a) nodrošinot, ka dzimumu līdztiesības aspekta integrēšana tiek efektīvi īstenota, pamatojoties uz visas valdības pieeju un visā publiskajā politikā tā, lai pilnībā izmantotu pieejamās speciālās zināšanas par dzimumu līdztiesību;
 - b) turpinot īstenot iepriekšējos Padomes secinājumus par efektīviem institucionāliem mehānismiem un izveidojot visās ministrijās koordinācijas mehānismus, kas nodrošina pietiekamas zināšanas un tehniskās prasmes dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanai visās politikas jomās;
 - c) nodrošinot starpministriju koordināciju attiecībā uz dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu publiskā politikā, lai stiprinātu īstenošanu un veicinātu apmaiņu ar labu praksi un gūto pieredzi;
 - d) pieņemot valsts politikas mērķus, politikas satvarus vai dzimumu līdztiesības stratēģijas, kā arī rīcības plānus; un
 - e) pārraugot un izvērtējot dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanas darba efektivitāti, lai veicinātu dzimumu līdztiesību;

30. nodrošināt, lai savlaicīgi un efektīvi tiktu īstenoti pasākumi dzimumu līdztiesības uzlabošanai savos valsts ANP, kā arī citos ES finansēšanas instrumentos, un nodrošināt, ka dzimumu līdztiesība tiek ņemta vērā visā procesā, tostarp izmantojot tādus pieejamos instrumentus kā dzimumvērtīgs iepirkums;
31. veicināt un attīstīt pēc dzimuma sadalītu statistikas datu vākšanu, analīzi, publicēšanu un izmantošanu par pamatu dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanai visās politikas jomās, neradot pārmērīgu administratīvo slogu:
- a) nodrošinot, ka valsts statistikas sistēma un attiecīgās pārvaldes iestādes vāc, analizē un iesniedz pēc dzimuma sadalītus statistikas datus un dara šos datus publiski pieejamus;
 - b) nodrošinot pietiekamus resursus valstu statistikas iestādēm, kas koordinē statistikas datu vākšanu un apstrādi, lai pienācīgi reaģētu uz vajadzību pēc datiem, kas sadalīti pēc dzimuma;
 - c) uzdodot pārvaldes iestādēm visos ziņojumos valdībai visās politikas jomās iekļaut statistikas datus attiecībā uz personām vai personu grupām, kas jāiedala pēc dzimuma un attiecīgā gadījumā kombinācijā ar citām attiecīgām iezīmēm;
 - d) nodrošinot ierēdņiem piekļuvi metodoloģiskajam atbalstam, norādījumiem un apmācībai, lai veicinātu izpratni par to, cik svarīga ir pēc dzimuma sadalītu datu vākšana, nodrošinātu viņiem iespēju efektīvi strādāt ar statistikas datiem, kas sadalīti pēc dzimuma, un uzlabotu viņu izpratni par šādu statistikas datu nozīmi; un
 - e) veicot konkrētus pasākumus, lai nodrošinātu, ka pēc dzimuma sadalītu statistikas datu vākšana tiek integrēta un kļūst par prasību publiskajā sektorā;

32. nodrošināt pietiekamu un mērķorientētu finansējumu pasākumiem, kuru mērķis ir mazināt dzimumu nelīdztiesību, tostarp pasākumiem, kuru mērķis ir mazināt ekonomiskās, nodarbinātības, darba samaksas, aprūpes un pensiju atšķirības, un pasākumiem nolūkā palīdzēt novērst un apkarot ar dzimumu saistītu vardarbību, kā arī pēcpasākumiem saistībā ar jaunākajiem Padomes ieteikumiem, ar kuriem atbalsta piekļuvi cenas ziņā pieejamai un kvalitatīvai pirmsskolas izglītībai un aprūpei un ilgtermiņa aprūpei;
33. sistemātiski veicināt dzimumu līdztiesības perspektīvas integrēšanu visos politikas veidošanas un likumdošanas posmos, tostarp plānošanā, lēmumu pieņemšanā, īstenošanā un izvērtēšanā, un turpināt stiprināt politisko apņemšanos un atbildību attiecībā uz dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu;
34. sadarboties ar dzimumu līdztiesības ekspertiem, tostarp rīkojot jēgpilnas apspriešanas ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām un akadēmiskajām aprindām, lai nodrošinātu, ka dzimumu līdztiesības perspektīva tiek iekļauta visos galveno iniciatīvu plānošanas, īstenošanas un izvērtēšanas posmos;

AICINA DALĪBVALSTIS UN EIROPAS KOMISIJU saskaņā ar savām attiecīgajām kompetencēm un ņemot vērā situāciju konkrētajā valstī, un ievērojot sociālo partneru lomu un autonomiju:

35. īstenot dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu visos politikas veidošanas procesos, programmās un budžetā:
- a) vācot, izplatot, analizējot un izmantojot pēc dzimuma sadalītus datus;
 - b) formulējot konkrētus politikas mērķus un konkrētus mērķrādītājus, lai novērstu pastāvošo dzimumu nelīdztiesību;
 - c) izmantojot pieejamos instrumentus un metodiku, lai stiprinātu dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu visos lēmumu pieņemšanas procesos; un
 - d) pieņemot orientējošus politikas dokumentus, lai nodrošinātu sistemātisku dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanas ilgtermiņa īstenošanu, tostarp budžeta procedūrās saskaņā ar valsts tiesību aktiem;
36. nodrošināt, ka finanšu, ekonomikas un darba tirgus reformu dzimumu līdztiesības aspekti tiek pilnībā ņemti vērā Eiropas pusgada ietvaros saskaņā ar nodarbinātības pamatnostādņiem un ka tiek izmantotas pilnībā visas pusgada iespējas dzimumu līdztiesības veicināšanai Savienībā;
37. uzraudzīt un izvērtēt jau veiktās dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanas efektivitāti, tostarp saistībā ar budžeta procedūrām, piemēram, pasūtot ārējus un neatkarīgus izvērtējumus;
38. izvērtēt un novērtēt politikas un finansējuma un citu resursu piešķiršanas distributīvo ietekmi uz sievietēm un vīriešiem, lai turpmāk varētu veikt efektīvus mērķorientētus pasākumus;
39. nodrošināt sistemātisku spēju veidošanu un metodisko rīku izmantošanu, un jēgpilnu apspriešanos ar dzimumu līdztiesības ekspertiem, kā arī veicināt starpnozaru sadarbību, lai sekmētu un uzlabotu dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu visās politikas jomās;

AICINA EIROPAS KOMISIJU

40. nodrošināt, ka dzimumu līdztiesības perspektīva tiek sistemātiski integrēta politikas iniciatīvās, kā uzsvērts dzimumu līdztiesības stratēģijā 2020.–2025. gadam, kā arī izpildīt apņemšanos izveidot līdztiesības savienību;
41. veicināt vienotu Savienības definīciju jēdzienam "dzimumu līdztiesības principa ievērošana budžeta plānošanā", ko Eiropas Padome definē kā "uz dzimumu līdztiesību balstītu budžeta novērtēšanu, visos budžeta plānošanas procesa līmeņos iekļaujot dzimumu līdztiesības aspektu un pārstrukturējot ieņēmumus un izdevumus, lai veicinātu dzimumu līdztiesību" ¹⁴;
42. nodrošināt, ka dzimumu līdztiesības apsvērumi tiek integrēti ES budžeta izpildē nolūkā novērst pastāvošo dzimumu nelīdztiesību, tostarp, jo īpaši finansējot pasākumus, lai veicinātu dzimumu līdztiesību un sieviešu ekonomisko iespēju nodrošināšanu saskaņā ar attiecīgajām DFS izdevumu programmām, kā arī pilnībā īstenojot Eiropas Komisijas metodoloģiju ar dzimumu līdztiesību saistīto izdevumu izsekošanai ES budžetā;
43. nodrošināt pēc dzimumiem sadalītu statistikas datu norādīšanu visos Komisijas ziņojumos un nodrošināt šādas statistikas datu konsekventu izmantošanu politikas dokumentos, tostarp ikgadējā vienotā nodarbinātības ziņojuma sagatavošanā, lai atklātu un pakāpeniski novērstu atlikušos dzimumu nelīdztiesības aspektus;
44. stiprināt centienus integrēt dzimumu līdztiesības perspektīvu ANM īstenošanā, uzraudzībā un izvērtēšanā;

¹⁴ *Final report of the Group of Specialists on Gender Budgeting (EG-S-GB)* (Dzimumu līdztiesības principa ievērošanas budžeta plānošanā speciālistu grupas galīgais ziņojums), EG-S-GB (2004) RAP FIN; Eiropas Padome, Cilvēktiesību ģenerāldirektorāts, Līdztiesības nodaļa, Strasbūra, 10. lpp., 2005. gads. Pieejams vietnē: [Gender budgeting \(coe.int\)](http://gender.budgeting.coe.int)

45. nodrošināt dzimumu līdztiesības perspektīvas integrēšanu, sagatavojot iespējamus turpmāko pasākumu kopumus reaģēšanai krīzes situācijā un citas iniciatīvas:
- a) integrējot dzimumu līdztiesības perspektīvu turpmākajos tiesību aktos, kas saistīti ar pasākumu kopumiem reaģēšanai krīzes situācijā;
 - b) sistemātiski integrējot dzimumu līdztiesības perspektīvas saistībā ar reaģēšanu krīzes situācijā un krīzes pārvarēšanu;
 - c) iekļaujot piemērotu analīzi par to, kā dzimumu līdztiesības aspekta integrēšana īstenota vidusposma ziņojumos un pārskata ziņojumos saistībā ar reaģēšanu krīzes situācijā; un
 - d) veicinot pieejamos instrumentus, kas atbalsta dzimumu līdztiesības apsvērumu integrēšanu saistībā ar reaģēšanu krīzes situācijā valsts līmenī;
46. nodrošināt vajadzīgās struktūras un spējas, lai efektīvi vadītu, koordinētu, uzraudzītu un izvērtētu dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu Komisijas procesos, tostarp attiecībā uz ES budžetu, fondiem un attiecīgajām DFS izdevumu programmām.
-

Atsauces dokumenti

1. ES starpiestāžu dokumenti

Eiropas sociālo tiesību pīlāru 2017. gada 17. novembrī pasludināja Eiropas Parlaments, Padome un Komisija.

https://commission.europa.eu/publications/european-pillar-social-rights-booklet_en

2. ES tiesību akti

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17.–75. lpp.)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0241>

3. Padome

Visi Padomes secinājumi, kuri pieņemti saistībā ar Pekinas Rīcības platformas pārskatīšanu, un citi Padomes secinājumi par dzimumu līdztiesību un citiem attiecīgiem tematiem, tostarp it īpaši turpmāk uzskaitītie:

- Padomes secinājumi "Institucionālo mehānismu sieviešu stāvokļa un dzimumu līdztiesības uzlabošanai efektivitāte" (17605/13)

https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/lisa/139978.pdf

- Padomes secinājumi "Sieviešu un vīriešu līdztiesība lēmumu pieņemšanas jomā" (14327/15)

[pdf \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0241)

- Padomes secinājumi "Dzimumu līdztiesība ekonomikā ES: turpmākā virzība – Novērtējums par 25 gados paveikto Pekinas Rīcības platformas īstenošanā" (14938/19)
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14938-2019-INIT/lv/pdf>
- Padomes secinājumi "Samazināt vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirību: apmaksāta darba un neapmaksāta aprūpes darba novērtējums un dalīšana" (13584/20)
[pdf \(europa.eu\)](#)
- Padomes secinājumi par Covid-19 sociālekonomisko ietekmi uz dzimumu līdztiesību (8884/21)
- Padomes secinājumi par Eiropas Revīzijas palātas Īpašo ziņojumu Nr. 10/2021 "Dzimumu līdztiesības aspekta integrēšana ES budžetā" (12829/21)
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12829-2021-INIT/lv/pdf>
- Padomes secinājumi par dzimumu līdztiesību traucējumu ietekmētas ekonomikas apstākļos: uzmanības centrā – jaunā paaudze (15133/22)
[pdf \(europa.eu\)](#)
- Padomes Lēmums (ES) 2022/2296 (2022. gada 21. novembris) par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnēm. (OV L 304, 24.11.2022., 67.–77. lpp.)
[EUR-Lex - 32022D2296 - LV - EUR-Lex \(europa.eu\).](#)

4. Prezidentvalstu trijotne

Triju prezidentvalstu komandas deklarācija par dzimumu līdztiesību, ko parakstījusi Francija, Čehijas Republika un Zviedrija (2022. gada janvāris)

https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/trio-presidency-declaration-on-gender-equality-france-the-czech-republic-and-sweden-2022-2023_1.pdf

5. Eiropas Komisija

2023. gada ziņojums par sieviešu un vīriešu līdztiesību Eiropas Savienībā (SWD (2023)55final)

[Dzimumu līdztiesības stratēģija \(europa.eu\)](#)

Savienība, kurā valda līdztiesība: dzimumu līdztiesības stratēģija 2020.–2025. gadam.
Dok. 6678/20 (Komisijas atsauce: COM(2020) 152 final)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0152>

Eiropas sociālo tiesību pīlāra rīcības plāns (6649/21 + ADD 1 + ADD 2)

[pdf \(europa.eu\)](#)

Atveseļošanas un noturības rezultātu pārskata tematiskā analīze par līdztiesību, 2023. gada janvāris.

Sieviešu un vīriešu vienlīdzīgu iespēju padomdevēja komiteja: atzinums par dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu budžetā valsts, reģionālā un vietējā līmenī ES

https://commission.europa.eu/publications/opinions-advisory-committee-equal-opportunities-women-and-men_en

6. Eiropas Parlaments

Eiropas Parlamenta 2022. gada 23. jūnija rezolūcija par Atveseļošanas un noturības mehānisma īstenošanu (2021/2251(INI))

7. Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts (EIGE)

Evidence to action: Gender equality and gender mainstreaming in the COVID-19 recovery (No pierādījumiem līdz darbībai: dzimumu līdztiesība un dzimumu līdztiesības aspekta integrēšana atveseļošanā pēc Covid-19)

Gender budgeting. Mainstreaming gender into the EU budget and macroeconomic policy framework (Dzimumu līdztiesības principa ievērošana budžeta plānošanā. Dzimumu līdztiesības aspekta integrēšana ES budžetā un makroekonomiskās politikas satvarā), 2018. gads.

<https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/methods-tools/gender-budgeting>)

Gender Impact Assessment: Gender Mainstreaming Toolkit (Ietekmes uz dzimumu līdztiesību novērtējums: dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanas instrumentu kopums), 2016. gads.

<https://eige.europa.eu/publications/gender-impact-assessment-gender-mainstreaming-toolkit>

8. Eiropas Padome

Final report of the Group of Specialists on Gender Budgeting (EG-S-GB) (Dzimumu līdztiesības principa ievērošanas budžeta plānošanā speciālistu grupas galīgais ziņojums), EG-S-GB (2004) RAP FIN; Eiropas Padome, Cilvēktiesību ģenerāldirektorāts, Līdztiesības nodaļa, Strasbūra, 10. lpp.

[Dzimumu līdztiesības principa ievērošanas budžeta plānošanā \(coe.int\)](https://rm.coe.int/1680599885)

Gender Budgeting - Practical Implementation - Handbook (Dzimumu līdztiesības principa ievērošana budžeta plānošanā – Praktiskā īstenošana – Rokasgrāmata) CDEG(2008)15 (2009. gads). <https://rm.coe.int/1680599885>

"Gender mainstreaming: conceptual framework, methodology and presentation of good practices" (Dzimumu līdztiesības aspekta integrēšana: konceptuālās pamatnostādnes, metodoloģija un labas prakses piemēri), Strasbūra, 1998. gads.

9. Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (ESAO)

Development Assistance Committee gender equality policy marker (Attīstības palīdzības komitejas dzimumu līdztiesības politikas rādītājs)

[APK dzimumu līdztiesības politikas rādītājs - ESAO](#)

Draft for discussion - OECD Best Practices for Gender Budgeting (Projekts apspriešanai – ESAO paraugprakse dzimumu līdztiesības principa ievērošanai budžeta plānošanā) (2022. gads)

[ESAO paraugprakse dzimumu līdztiesības principa ievērošanai budžeta plānošanā](#)

Gender budgeting in OECD countries (Dzimumu līdztiesības principa ievērošana budžeta plānošanā ESAO valstīs) (2017. gads)

<https://www.oecd.org/gender/Gender-Budgeting-in-OECD-countries.pdf>

Towards gender-inclusive recovery (Virzībā uz dzimumiekļaujošu atveseļošanu) (2021. gads)

<https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/towards-gender-inclusive-recovery-ab597807/>

10. Apvienoto Nāciju Organizācija

Pekinas deklarācija un rīcības platforma (ANO programma dzimumu līdztiesībai un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanai sievietēm)

<https://www.refworld.org/docid/3dde04324.html>

ANO Konvencija par jebkuras sieviešu diskriminācijas izskaušanu (*CEDAW*)

[Konvencija par jebkuras sieviešu diskriminācijas izskaušanu \(un.org\)](#)